Antilliaans Dagblad

Jaargang 20 nr. 17 - NAf 2,00/US$ 1,15 incl. OB

Dinsdag 20 december 2022

Tijd gunnen verwerking 2

Bouw TUI Blue te Sta Martha 3

Bemanning weer thuis 11

Investeren in toekomst 15

Excuses zorgen voor wrijving 17

'Diskulpa' is eerste stap

Van een onzer verslaggevers

WILLEMSTAD - De excuses voor het slavernijverleden zijn gemaakt. „Today I apologize. Awe mi ta pidi diskulpa. Tide mi wani taki pardon", zo eindigde de Nederlandse premier Mark Rutte zijn speech in Nederland.



Bij het Rif-monument toonden manifestanten hun onvrede over de aanloop naar de kabinetsexcuses. Ook Tambú-zangeres Elia Isenia uitte haar ongenoegen in een protestlied tijdens het officiële gedeelte van de ceremonie.

FOTO JEU OLIMPIO

Op alle Nederlands-Caribische eilanden en in Suriname waren er vertegenwoordigers die op elk hun eigen wijze excuses hebben gemaakt namens de Nederlandse regering. Op Curaçao was dat staatssecretaris Alexandra van Huffelen (D66) van Koninkrijksrelaties. De sprekers hebben benadrukt dat de excuses van gisteren een eerste stap zijn en een nieuw begin en dat er nog vele stappen moeten volgen.

Zo zegt Rutte: „We weten dat er niet één goed moment is voor iedereen, niet de juiste woorden voor iedereen, niet één juiste plaats voor iedereen. En ik erken dat de aanloop naar deze dag beter had gekund. Maar laat dat geen reden zijn dan maar niets te doen. We moeten met elkaar stappen vooruit zetten. We moeten met elkaar verder komen. Dus laat ons dat gesprek over het slavernijverleden alsjeblieft voeren, ook als dat een moeilijk gesprek is."

Hij erkent dat te weinig opeenvolgende Nederlandse regeringen na 1863 gezien en erkend hebben dat het slavernijverleden een negatieve doorwerking had en heeft. „Daarvoor bied ik namens de Nederlandse regering excuses aan." De minister-president veroordeelt de slavernij als misdaad tegen de menselijkheid, als een misdadig systeem, 'dat wereldwijd onnoemelijk veel mensen onnoemelijk veel en groot leed heeft gebracht, en dat doorwerkt in de levens van mensen hier en nu'. „En wij in Nederland moeten ons aandeel in dat verleden onder ogen zien. En we kunnen niet voorbijgaan aan de doorwerking van het verleden in onze tijd", zo voegt hij eraan toe. Tegelijkertijd geeft hij aan dat het moeilijk is algemene uitspraken te doen over het slavernijverleden. „Want hoe doe je recht aan al die verschillen? Wat is daarvoor het beste moment? En hoe omvat je met woorden zoveel onrecht, zoveel pijn, zoveel gruwelijkheden? Elke poging daartoe zal altijd onvolkomen zijn en nieuwe vragen en discussies oproepen. Met alle emoties die daarbij horen."

Van Huffelen staat bij het Tula-monument op het Rif en refereert aan de Curaçaose leider van de slavenopstand. De speech start met de woorden van het Doble R-lied 'Tula warda, no wak ahinda' en zij eindigt met 'Tula Wak', want 'we laten Tula niet meer wachten'. Zij geeft aan dat de weg naar verzoening en herstel geen keurig geasfalteerd pad is. En ook dat de excuses, die de minister-president namens de Nederlandse regering aanbiedt, een onmisbare eerste stap zijn. Van Huffelen benadrukt hoe belangrijk verzoening is. „Met het verleden én met elkaar. Want alleen dan kan onze gezamenlijke toekomst vorm krijgen."

Op pagina 2
'Tijd gunnen verwerking excuses'

Op pagina 7
'Hoe nu verder?'

Rehabilitatie en eer voor Tula

Van onze correspondent

DEN HAAG - In de brief aan de Tweede Kamer die de Nederlandse premier Mark Rutte schreef naast zijn mondelinge excuses namens de Nederlandse Staat voor het slavernijverleden gaat hij uitgebreider in op de rol van 'zij die zich verzetten'. „Het kabinet wil hier nadrukkelijk bij stilstaan om respect te betuigen aan deze mensen en hun verzet te eren." En verderop schrijft hij: „Op Curaçao staat Tula symbool voor de strijd voor vrijheid en gelijkheid."

De rehabilitatie voor Tula wordt door Rutte als volgt verleend: „Het kabinet onderkent volmondig de rechtvaardigheid van Tula's strijd, en die van anderen die zich tegen slavernij verzetten, en kijkt met spijt en schaamte naar de manier waarop zij door historische, bestuurlijke voorgangers zijn behandeld. Graag wil het kabinet Tula postuum rehabiliteren en deze verzetsstrijder de eer toekennen die hem toekomt. Het kabinet is hierover in overleg met Curaçao."

In zijn brief citeert Rutte uit het 'indrukwekkend pleidooi' van Tula dat recent vanuit het Nationaal Archief van Curaçao tot hem kwam: „Wij zijn al teveel mishandeld, wij zoeken niemand kwaad te doen, maar onze vrijheid...Heb ik kwalijk gedaan dat ik 22 van mijn medebroeders verlost heb uit hun boeien, waarin zij onrechtvaardig geworpen waren? De Franse vrijheid heeft ons gediend tot torment. Als iemand van ons gestraft werd, werd hem telkens tegengeworpen 'zoek jij ook je vrijheid?' ...zelfs een dier wordt beter behandeld dan wij. Als een beest een poot gebroken heeft wordt het verzorgd." Ook het verzet van One-Tété Lokhay op Sint Maarten en ander verzetsstrijders wordt genoemd.

Rutte gaat ook wat dieper in op de geschiedenis. De slavenhandel werd door Nederlandse regeringen gestimuleerd, omdat het heel winstgevend was: „De Staten-Generaal karakteriseerden de slavenhandel in 1789 'als onafscheidelijk van den bloey, en voorspoed dier Colonien, en van de geheele Commercie'. Nederland is lang trots gebleven op die periode, schrijft de premier met schaamte.

In zijn toespraak noemde Rutte al het nog tien jaar doorwerken onder staatstoezicht van de vrijgemaakte slaven na 1863. In de brief noemt hij ook de gang van zaken op Curaçao. „Op Curaçao was er geen Staatstoezicht maar ontstond het zogeheten paga tera- systeem, dat nog tot het eind van de negentiende eeuw in stand is gebleven." De slavenarbeid ging in feit gewoon door. De bewustwording in de maatschappij en ook bij Rutte persoonlijk is te danken aan actiegroepen en onderzoekers. Vooral daardoor maakten steden en organisaties al eerder excuses. De bewustwording binnen het kabinet is mede te danken aan 'indringende gesprekken' en bezoeken, onder andere van een delegatie van de Tweede Kamer. Hoe het nog steeds leeft blijkt onder andere uit 'de graven van tot slaafgemaakten op Sint Eustatius, of via de 'Rekorido Lucha pa Libertat', ofwel de Route Vrijheidsstrijd op Curaçao, die ook landgoed Knip aandoet, vanwaar de opstand op Curaçao begon'.

Het kabinet wil na de excuses vooral naar de toekomst kijken. De premier noemde de excuses een komma in het proces van erkenning en heling. „We zien namelijk ook dat het proces van bewustwording over het slavernijverleden nog lang niet voltooid is. Na de kabinetsreactie willen we samen met de betrokkenen een basis leggen richting een gezamenlijke toekomst, ook richting en na de start van het Herdenkingsjaar Slavernijverleden op 1 juli 2023." In het midden blijft nog of de koning daar zelf excuses zal uitspreken.'

Op pagina 10
'Tula Warda'